

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาวิจัย

ประชาคมอาเซียนก่อตั้งขึ้นในปี 2510 โดยมีสมาชิกเพียง 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ โดยทั้ง 5 ประเทศได้ร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ พร้อมทั้งได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนไว้ว่า เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร เพื่อให้เกิดสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค โดยเน้นการเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาคให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรม และการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ (<https://sites.google.com/>,2014)

ในปัจจุบันอาเซียนมีประเทศสมาชิกทั้งหมดรวม 10 ประเทศ ที่มีความมุ่งมั่นร่วมกันในการพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – AEC)

ในส่วนของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – AEC) มีจุดมุ่งหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือในหลายสาขา ได้แก่ ความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติด การพัฒนาชนบท การจัดการความยากจน สิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม สตรี สาธารณสุข โรคเอดส์ และ เยาวชน เป็นกลไกสำคัญเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของประชาคมนี้

การศึกษา : กลไกขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในปฏิญญาดำเนินงานสำหรับประชาคมอาเซียน ที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนบรรลุ วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 โดยกำหนดให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก มีสันติสุข และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในการเป็นหุ้นส่วนในสิ่งแวดล้อมของความเป็นประชาธิปไตยและอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน การพัฒนาที่มีพลวัต และการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดและในสังคมที่เอื้ออาทร รวมทั้งตระหนักถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันและเชื่อมโยงในอัตลักษณ์ของภูมิภาค

วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม การส่งเสริมการป้องกันคุณภาพการทำงานและการประกอบการ รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ

การวิจัย การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลไกการพัฒนาทางการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน

ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งประชาคมอาเซียน ได้เร่งพัฒนาในทุกด้านเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างภาคภูมิในปี 2558 โดยรัฐบาลได้ประกาศนโยบายโดยเฉพาะทางการศึกษามีประเด็นที่สำคัญดังนี้

(1) เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย

(2) พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่มหาวิทยาลัยโลก

(3) ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู

(4) จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม

(5) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็น

(6) เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตและบริการ

ในส่วนของการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน นั้น มีเป้าหมายสำคัญคือ การยกระดับการบริหารจัดการศึกษาด้วยคุณภาพ (Quality System Management) พัฒนาศักยภาพขององค์กรให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของตนเอง สามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และศึกษาแนวทางจากแบบอย่างความสำเร็จที่หลากหลายเพื่อปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการประสานความร่วมมือในชุมชน ท้องถิ่น ไปสู่ภูมิภาค จนกระทั่งถึงเครือข่ายระดับชาติและนานาชาติในที่สุด ทั้งนี้ เพราะคุณภาพของเยาวชน คือ อนาคตของชุมชน ความหวังของชาติ และของมวลมนุษยชาติ

ในช่วงที่ผ่านมาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้มีการดำเนินการพัฒนาตามกรอบนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวไปแล้วเป็นบางส่วน แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนที่จะเชื่อมั่นได้ว่าประเทศไทยจะสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ที่จะแข่งขันและร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่จะเปิดเป็นการศึกษาเสรีในภูมิภาคอาเซียน จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเร่งพัฒนาทุนมนุษย์ทางการศึกษา หรือทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญทั้งการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาได้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น

จำเป็นต้องมีเครื่องมือสำหรับการพัฒนา ซึ่งได้แก่หลักสูตรมาตรฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสูงในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่สามารถแข่งขันในระดับสากลได้ ซึ่งการที่จะสร้างหลักสูตรมาตรฐานดังกล่าว วิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง คือการพัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญาของนักวิชาการอาวุโสที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ซึ่งท่านเหล่านี้มีฐานะที่เป็นชุมชนปัญญาของประเทศ ซึ่งสามารถที่จะนำภูมิปัญญาของท่านเหล่านั้นมาใช้ในการเร่งดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาของประเทศเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มภาคภูมิ

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาผู้ที่มีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานผู้เรียนในภูมิภาคอาเซียนโดยมุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาของนักวิชาการอาวุโสที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิด หลักการและวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานฯ ซึ่งเป็นการสร้างความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โครงการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการที่แท้จริงทางด้านการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา (ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา) ในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรมาตรฐาน พร้อมทั้งคู่มือการใช้หลักสูตร Intensive Training Program for Educational Resources Development สำหรับทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อม และ/หรือมีความต้องการที่จะเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ภูมิปัญญาของนักวิชาการอาวุโส
3. นำหลักสูตร Intensive Training Program for Educational Resources Development ที่ได้พัฒนาขึ้นไปดำเนินการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา ตามข้อกำหนดของหลักสูตร
4. ติดตามผลการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา จากการใช้หลักสูตร Intensive Training Program for Educational Resources Development
5. ขยายผลการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มประชากร 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ครู/อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรสายสนับสนุนทางการศึกษา

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการอาวุโสที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษา เพื่อ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรภาครัฐที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) และคุรุสภา

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/ อาจารย์ผู้สอน และบุคลากรสายสนับสนุนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อการพัฒนาหลักสูตร ส่วนกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ความต้องการของทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ศักยภาพของทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. คุณลักษณะของทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. ศักยภาพและคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการพัฒนาโดยใช้หลักสูตรมาตรฐาน

ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาและทำการทดลอง

1. พื้นที่สำหรับเก็บข้อมูล คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาค ทั้ง 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานครที่มีความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. พื้นที่สำหรับทดลองใช้หลักสูตร คือโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่เป็นโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในประเด็นต่อไปนี้

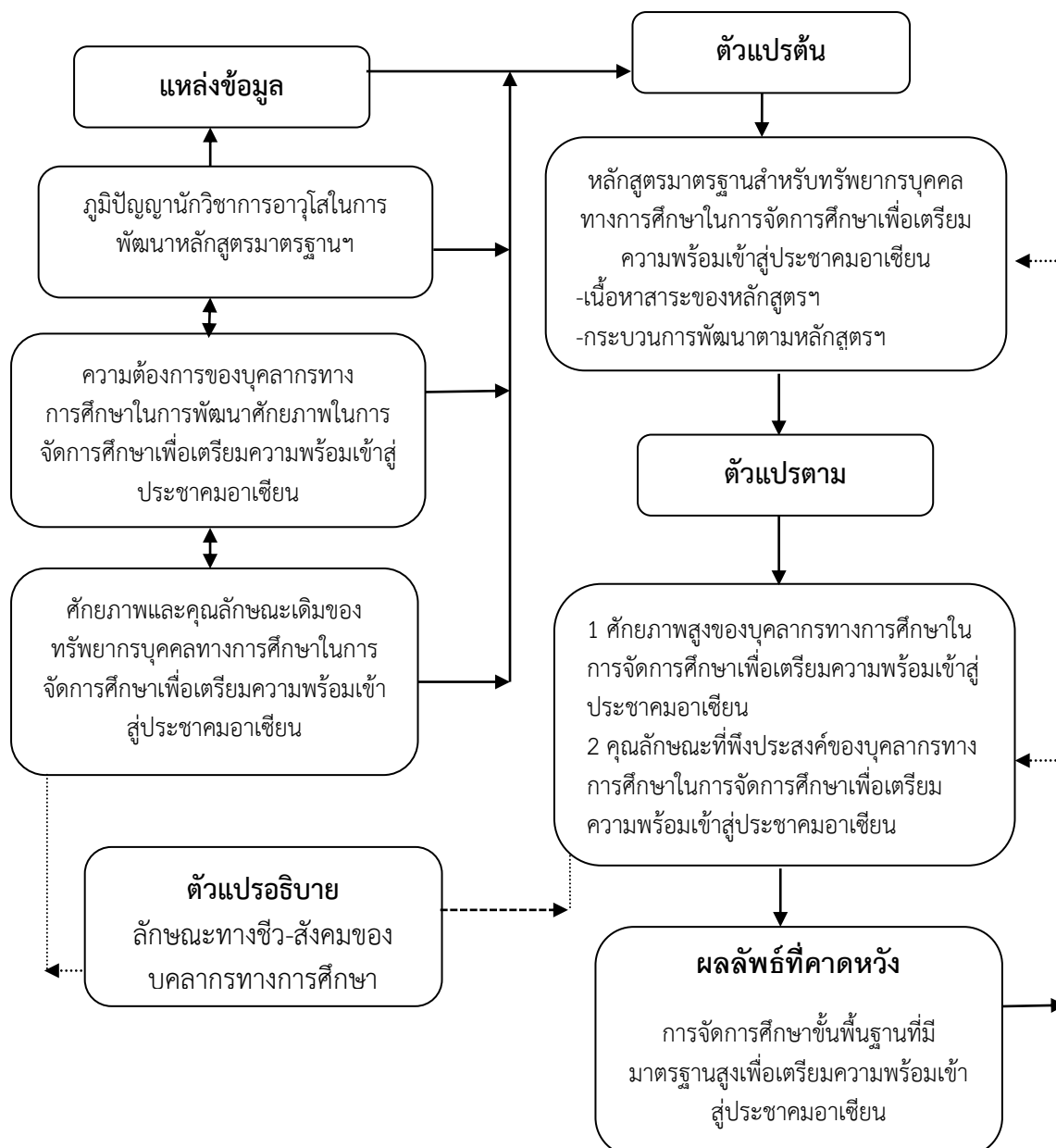
1. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในระดับอาเซียน นโยบายของประเทศไทยและนโยบายการปฏิบัติในพื้นที่ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะด้านการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมที่มีมาตรฐานสูง เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ทำให้ได้ผลลัพธ์คือการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานอาเซียน
2. ได้หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่สถาบันผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางระบบการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูง สนองนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ และตอบสนองนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. ผลกระทบจากผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นคือ ทรัพยากรบุคคลทางการศึกษามีศักยภาพสูงในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาของประเทศ

4. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม การเสริมสร้างศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่เป็นนักวิชาการในมหาวิทยาลัย และการขยายโอกาส ในการทำงานผู้สูงอายุ ซึ่งตอบสนองต่อนโยบายการเตรียมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยเฉพาะการ ส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีศักยภาพให้มีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนในการร่วมพัฒนาสังคมที่ทำให้การจัดการ การศึกษาของประเทศไทยมีมาตรฐานสูงเทียบได้กับมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียนประเทศไทย ซึ่งการศึกษา เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นการยกระดับมาตรฐานของประเทศโดยรวม

5. ได้เครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งในระดับ ประเทศ และภูมิภาคอาเซียน ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและมี ประสิทธิภาพสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

จากหลักการและความสำคัญของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการ วิจัย คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัยพร้อมกับ สะท้อนให้เห็นถึงแหล่งข้อมูลและกระบวนการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร และนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรต้น (Independent variables) ตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรมาตรฐานสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย

1 เนื้อหาสาระของหลักสูตร หมายถึง สาระสำคัญที่กำหนดไว้เป็นเนื้อหาของหลักสูตรมาตรฐานสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญคือ ภูมิปัญญานักวิชาการอาวุโสผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและข้อมูลจากการสำรวจความต้องการและการประเมินศักยภาพและคุณลักษณะเดิมของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบกับการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย เนื้อหาสาระทางด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2 กระบวนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสูตร หมายถึง รูปแบบ และวิธีการในการนำหลักสูตรมาตรฐานฯ ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรตาม (Dependent variables) ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศักยภาพและคุณลักษณะของบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานอาเซียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่เกิดขึ้นหลังจากการพัฒนาโดยใช้หลักสูตรมาตรฐานฯ โดยมีนิยามปฏิบัติการเฉพาะ ดังนี้

1 ศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานอาเซียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง ความสามารถสูงสุดของบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้และสามารถนำออกมาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของตนบริบทของสถานศึกษาและสถานการณ์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพสูงเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานอาเซียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นและสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีงามสำหรับนักเรียนและคนในสังคม

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน คณะผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1 มาตรฐาน หมายถึง ระดับของคุณภาพ หรือ ผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะระดับที่ยอมรับได้ มาตรฐานเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการวัด หรือประมาณค่าคุณภาพ หรือระดับของบางสิ่งบางอย่าง

ทางด้านการศึกษา มาตรฐานหมายถึง สิ่งที่กำหนดทั้งทางด้านองค์ความรู้และศักยภาพ ที่เป็นพื้นฐานของคุณภาพของการศึกษา ที่แสดงถึงสิ่งที่ผู้เรียนทั้งหมด ต้องรู้และสามารถทำได้ ในระดับที่ยอมรับได้

2 หลักสูตรมาตรฐานสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัย และใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการ ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรอย่างถูกต้อง เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างเนื้อหาสาระที่มีมาตรฐานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาอาเซียน พร้อมทั้งมีคู่มือหลักสูตรที่ได้กำหนด รูปแบบวิธีการ สื่อ และองค์ประกอบอื่นๆในการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน

3 นักวิชาการอาวุโส หมายถึง นักวิชาการทางด้านการศึกษามีอายุ 60 ปีขึ้นไป (ตามเกณฑ์อายุของการเป็นผู้อาวุโส) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงทางด้านการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดการและการบริหารการศึกษา การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา ในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทุกลักษณะและทุกระดับ และเป็นผู้ที่ยินดีให้ข้อมูล แนวคิดและความคิดเห็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในการวิจัยครั้งนี้

4 บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม คือ

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา ให้เกิดความพร้อมเกี่ยวกับคน เงิน การจัดการ ความรู้ และเทคโนโลยีตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้บริหารในตำแหน่งอื่นๆที่โรงเรียนกำหนด

4.2 ครู / อาจารย์ผู้สอน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน ตรงตามหลักสูตร ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

4.3 บุคลากรสายสนับสนุน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดหาและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง

5 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษา หรือโรงเรียน ที่มีองค์ประกอบสำคัญของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์การ ๔ ประการ ได้แก่ ระบบการศึกษา นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ในการวิจัยครั้งนี้หมายรวมถึงสถานศึกษาในสังกัดของรัฐและสถานศึกษาเอกชน

6 ความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง สถานศึกษาที่มีองค์ประกอบด้านปัจจัยได้แก่ ด้านครูและบุคลากร เงินและงบประมาณ ความรู้ และเทคโนโลยี ที่สะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามบริบททางสังคมของสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน